ETHICS AND POLITICAL ACTION – PERSPECTIVES AND APPROACHES

Dana Gagniuc
PhD. Student, Tehnical University of Cluj-Napoca, Northern University Center of Baia Mare

Abstract:The approach to political action from an ethical perspective supposes, besides defining and classifying the terms, the analysis of the action of the person politically involved, of political groups' behaviour, and also of the processes that refer to the elaboration of political strategies or to the implementation of the political parties programs etc. Political action also refers to the legislative activity, the elaboration of public policies and it implicitly includes their entire ethical jurisdiction, which is linked to the values that are the foundation of political man's action. Political action is related to the aim as well, the perspective of duty and the understanding of this perspective by political man. Political action is based or should be based on values, at least theoretically, on an ethical and moral dimension and on knowledge, education, good faith, experience etc. But between theoretical regulation and the implementation of theory at political level, there are significant differences, caused by a number of factors: the people from politics insufficiently prepared theoretically and practically for political activity, the lack of respect for valuable criteria to get into political hierarchies,the lack of honesty, of willingness, manipulation (which often damages political action), the influence of interest groups, corruption etc.
This study presents the theoretical perspective on the ethics of political action at two levels: philosophical and political.

Keywords: ethics, politics, morality, corruption, parties

Perspectiva filosofică

Analizînd acţiunea umană din perspectivă etică, Nicolai Hartmann lansează o serie de întrebări, referitoare în special la importanţa cunoaşterii consecinţelor acţiunilor noastre, la libertatea de acţiune, şi în special la proporţia responsabilităţii. El consideră că faptul, o dată consumat, va aparţine realităţii cu toate consecinţele sale, şi nu va mai putea fi făcut sau considerat ca neconsumat. Hartmann accentuează importanţa dimensionării efectelor acţiunii noastre, despre cunoaşterea lor în profunzime.

În *Fundamentele moralei* Schopenhauer abordează ideea de acţiune bună din punct de vedere moral, propunîndu-şi să demonstreze adevăratul motiv care constituie fondul acesteia. Potrivit concepţiei sale, este necesară existenţa unui motiv suficient de puternic pentru ca o acţiune să poată avea loc, întrucît voinţa este pusă în mişcare de bine sau de rău, luate în sensul cel mai larg al cuvîntului. Referindu-se la motivele care stau la baza acţiunii, el consideră că acesta trebuie să aibă în mod necesar un raport cu binele sau cu răul. Orice acţiune umană „se raportează ca la un scop ultim la o fiinţă susceptibilă de a simţi binele şi răul.[1] Este considerată egoistă orice acţiune care are ca ultim scop binele sau răul agentului, iar egoismul şi valoarea morală sunt termeni care se exclud reciproc raportat la acţiunea umană. Kant aduce în discuţie acţiunea făcută din datorie, la necesitatea legii, considerînd că legea este „astfel dedusă dintr-o nevoie a raţiunii de a explica posibilitatea actului moral. Legea este o condiţie a acestei necesităţi."[2]

[1]Arthur Schopenhauer, *Fundamentele moralei*, Editura Antet, Bucureşti, 1994, pag. 100
[2]Niculae Bellu, *Etica lui Kant*, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1974, pag .142

BDD-A27975 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:57:44 UTC)

Hobbes aduce în discuție termenul de interes, considerînd că indivizii sunt motivați de propriul lor interes, atunci cînd vine vorba de acțiune. Max Weber explică în 1947[3] acțiunea socială în termenii acțiunii individuale, pornind de la semnificațiile subiective pe care indivizii le asociază acțiunii lor, clasificîndu-le în patru categorii: acțiunea rațională în relație cu un scop sau interes economic sau nu; acțiunea rațională în relație cu o valoare (etică, estetică, religioasă etc.); acțiunea afectivă sau emoțională; acțiunea tradițională. Max Weber se chestionează asupra rolului pe care etica politică îl poate avea în economia morală a conduitei de viață, pornind de la existența unui profund contrast între a acționa după preceptul eticii convingerilor în sens religios: „creștinul face binele și lasă succesul în seama lui Dumnezeu" - și a acționa după preceptul eticii responsabilității, avînd deci, răspunderea urmărilor (previzibile) a faptelor tale."[4]

Perspectiva politică

În general, acţiunea politică are caracter persuasiv, urmărind să influenţeze sau să convingă pe ceilalţi să împărtăşească valorile. „Politica este în primul rînd arta de a descoperi simbolurile care definesc societatea, apoi ştiinţa de a activa în interesul lor… Nu este arta de a conduce raţionalişti, ci oameni."[5]

În „*Sociologia politică",* Dominique Colas, afirmă că politica, deși a fost privită în trecut ca un joc, rămîne totuși un mijloc simbolic și reprezintă știința formală a autorității, avînd în vedere tot timpul o colectivitate și „fiind înrădăcinată în legitimitate, care reprezintă o obligație nu o coerciție."[6] În opinia sa, politica nu trebuie să se refere neapărat la guvernare, decît atunci cînd obiectul ei poate fi considerat ca fiind de aceeași valoare cu obiectul economiei.

Conceptul de acţiune politică este unul cuprinzător, îl el regăsindu-se activităţi pe care le derulează indivizii, diverse grupuri sau entităţi, organisme şi instituţii ale statului etc. Acţiunea politică este o activitate, conştientă şi responsabilă, derulată de un individ, un grup sau o instituţie politică, în scopul atingerii unui ţel politic. În cadrul manifestării acţiunii politice se poate vorbi de existenţa a trei paliere: comportament politic, atitudine politică şi participare politică. Toate aceste trei paliere sunt determinate şi influenţate de cultura politică.[7]

„Prin acţiune politică se înţelege, pe de o parte, un comportament sesizabil, manifest, al unui grup într-un sistem politic, iar pe de altă parte, un proces urmărind elaborarea şi aplicarea unor strategii privind rezolvarea problemelor publice, dezvoltarea societăţii în ansamblu sau în unele sectoare (domenii). Unele orientări teoretice consideră că o acţiune politică poate avea caracter spontan, nepremeditat, întîmplător, dar poate fi rezultanta unui proces decizional conştient."[8]

Motivaţia în acţiunea politică ţine de mobilul şi scopul care determină actorii politici - respectiv indivizii, grupurile sau partidele să întreprindă anumite activităţi, adică să joace un rol politic. Întotdeauna, țelul ultim al acțiunii îl reprezintă satisfacerea dorințelor celui care acționează. „Deoarece nimeni nu este în măsură să-și substituie propriile judecăți de valoare acelora ale individului care acționează, este zadarnic să formulăm judecăți privitoare la aspirațiile și voliținile altora. Nici un om nu este în măsură să declare ce l-ar face pe un altul mai fericit și mai puțin nefericit. Criticul fie ne comunică la ce crede el că ar aspira dacă s-ar afla în locul semenului său, nesocotind voios, cu aroganță dictatorială, voința și aspirațiile

[3]*The Theory of Social and Economic Organisation*, invocat în *Piața politică – paradigme și realități, de Simona Bușoi,* Editura ASE, 2012, pag. 19-20
[4]Max Weber, *Politica o vocație și o profesie*, Editura Anima, 1992, pag. 47
[5]David Kertzer, *Ritual, politică și putere*, Editura Univers, București, 2002, pag. 18
[6]Dominique Colas, *Sociologia politică*, Editura Univers, București, 2004
[7]http://www.scritub.com/stiinta/stiinte-politice/Conceptul-si-formele-actiunii-93627.php
[8]http://biblioteca-digitala-online.blogspot.ro/2013/01/motivatia-actiunea-politica-si-actorii.html

BDD-A27975 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:57:44 UTC)

semenului său, ne comunică ce condiţii suportate de acest al doilea om l-ar satisface cel mai mult pe el, criticul."[9]

Publicul va percepe şi va recepta acţiunea politică în funcţie de o serie de factori care condiţionează înţelegerea mesajelor politice. Relevant şi totodată hotărîtor în acest sens este nivelul studiilor şi al pregătirii purtătorului de mesaj politic.

Pierre Henry Chombart de Lauwe vede viaţa politică drept loc al „transformărilor practicilor în praxis, adică în acţiunea de transformare a mediului înconjurător şi a societăţii."[10] Astfel, practica politică presupune elaborarea unor decizii la nivel de grup, de comunitate, de societate sau la nivel internaţional. Decizia colectivă este „rezultanta unor confruntări între diverse tendinţe, între clase, partide, mişcări care intră în conflict pentru a orienta opţiunile în sensul pe care-l cred cel mai bun."[11]

Piaţa politică. Decizia politică. Partide politice

Tot ce ține de jocul partidelor, de acțiunile concrete, de elaborarea de proiecte politice, de punerea în aplicare a strategiilor politice, a promisiunilor electorale, sunt elemente cu care publicul intră în contact în mod episodic. Însă, „viaţa politică începe în amonte, în multiplele grupuri de diferite dimensiuni în care sunt luate în mod obişnuit deciziile. (…) Raporturile dintre sindicate şi direcţii într-o întreprindere sunt aspecte ale practicii politice."[12] Orice program politic sau revendicare sindicală care ar ignora tensiunea dintre clasa conducătoare şi clasa condusă, dintre interese care trebuie apărate și trebuințe care se impun a fi valorizate, ar porni, potrivit aprecierii lui Chombard de Lauwe, pe căi greşite.

Teoria kantiană are aplicabilitate în spaţiul organizaţiilor publice, deoarece, în toate formulările sale, imperativul categoric vine cu reguli limpezi pentru luarea deciziilor morale. Aceste reguli nu depind nici de împrejurări, nici de consecinţe şi nu permit excepţii. "Unele acţiuni sunt întotdeauna imorale, indiferent de consecinţe şi de autori. A minţi, este un exemplu concludent în acest sens. Indiferent de cît ar putea fi de benefice consecinţele prezentării false ale unui eveniment, o astfel de prezentare intenţionată atrage după sine clasificarea de act imoral."[13]

În studiul său *Piaţa politică – paradigme şi realităţi*, Simona Bușoi aduce în discuție termenii de „piață politică", „axioma interesului", „actori politici", „grupuri de interese" ca elemente implicate în acțiunea politică. Toate acestea se intercondiționează, iar analiza lor din perspectivă etică este una complexă. Evocînd studiile autorilor americani James Buchanan și Gorond Tullock, autoarea relevă similitudinile dintre piața economică și piața politică, dintre homo oeconomicus și homo politicus, din perspectiva acțiunii politice, a atitudinii și responsabilității și, implicit, a rezultatelor.

Acţiunile politice, sunt, precum cele din domeniul economic, realizate de indivizii implicaţi sau nu politic, dar avînd un scop politic, precum cîştigarea alegerilor, accederea la guvernare, atingerea unui scop personal, care se poate adesea traduce în avantaje pecuniare. Ca pe piaţa economică şi pe piaţa politică, acestea pot fi acte de schimb, de cooperare, de asociere, de legiferare, de aplicare a unor măsuri din programele politice şi de guvernare. „În abordarea economică a opţiunilor publice individul este motivat de aceleaşi valori hedoniste ca pe piaţă."[14]

---

[9]Ludwig von Misses, *Acţiunea umană, un tratat de teorie economică*, traducere din engleză de Dan Cristian Comănescu, Institutul Ludwig von Mises – România www.misesromania.org, varianta originală în limba engleză Human Action, 1949

[10]Paul-Hernry Chombard de Lauwe, Cultura şi politica, Editura Politică, Bucureşti, 1982, pag. 142

[11]Ibid., pag. 142-143

[12]Paul-Hernry Chombard de Lauwe, *Cultura şi politica*, Editura Politică, Bucureşti, 1982, pag. 143

[13]Oana Matei, *Etica principiu – Abordarea deontologică în administraţia publică*, Catedra de Ştiinţe Politice şi Administrative, Facultatea de Ştiinţe Umaniste, Politice şi Administrative, Universitatea de Vest „Vasile Goldiş" Arad, pag. 10

[14]Simona Bușoi, *Piaţa Politică – paradigme şi realităţi*, Editura ASE, Bucureşti, 2012, pag. 80

BDD-A27975 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:57:44 UTC)

În cadrul pieței politice, oferta vine din partea oamenilor politici. Aceştia doresc promovarea propriului produs, care este format din programe electorale şi politice, idei, măsuri etc. Toate acestea sunt pregătite şi lansate în scopul maximizării profitului politic, care se traduce prin numărul de voturi care-i vor asigura, cîştigarea unui loc într-una din structurile democratice ale statului. „Cererea pe piața politică este susținută de cetățenii electori ai unei colectivități umane, mai mici sau mai mari, de agenții economici, care trăiesc și muncesc într-un stat democratic și se manifestă sub forma cantității de bunuri materiale sau servicii publice de care au nevoie, atît indivizi, colectivități umane, urbane sau rurale, instituții publice sau private, organisme ale societății civile, cît și în calitate de oameni de afaceri etc.”[15]

În general, urmărirea profitului şi maximizarea utilităţii şi-au găsit puţini prieteni printre gînditorii morali şi politici. „În sfera politică, urmărirea interesului personal de către individul participant a fost, aproape universal, condamnată ca rău.”[16]

În concordanţă cu teoria alegerilor, acţiunea umană este raţională, considerîndu-se că individul implicat în procesul de decizie ierarhizează iniţial alternativele înainte de a alege acţiunea pentru care optează. Această raţionalitate a individului se regăseşte şi în cadrul pieţei economice şi a celei politice.

Principalii actanţi ai scenei politice sunt partidele politice, pe care Anthony Downs le defineşte din două perspective: ca o echipă sau ca o coaliţie. În sens larg, ele reprezintă „coaliții de indivizi care urmăresc să controleze aparatul guvernamental prin mijloace legale adică prin alegeri ce se desfășoară în momentul stabilit sau prin mijloace legale de influență.”[17]

Din această definiție rezultă că partidul include pe cei care votează pentru el, se implică activ, dar și financiar în campanii, cu toate că nu doresc neapărat să fie membrii ai guvernului.[18] În sens restrîns, partidele politice sunt definite ca fiind acele echipe de oameni care urmăresc obținerea controlului guvernamental ca urmare a cîștigării alegerilor. Motivaţia acţiunilor partidelor este legată de axioma interesului propriu. Partidele au ca scop cîştigarea alegerilor, a puterii şi, implicit, a guvernării. Downs consideră că „partidele creează politici pentru a cîștiga alegerile mai degrabă decît cîștigă alegerile pentru a crea politici.”[19]

Decizia colectivă și individuală. Rolul manipulării. Minciuna

Nici o etică din lume nu poate pierde din vedere faptul că atingerea unor țeluri ”bune” este condiționată adeseori de folosirea unor mijloace îndoielnice sau cel puțin periculoase din punct de vedere moral, precum și de posibilitatea sau chiar probabilitatea unor efecte secundare negative. Și nici o etică din lume nu poate spune cînd și în ce măsură scopul corect din punct de vedere moral „scuză” mijloacele periculoase sau efectele secundare. În politică, principalul mijloc este constrîngerea.

În ceea ce privește problema mijloacelor ce sunt scuzate datorită scopului, orice etică a convingerilor pare să eșueze. Într-adevăr, nu-i rămîne, logic vorbind, decît o singură posibilitate: să repudieze toate acțiunile care recurg la mijloace periculoase din punct de vedere moral. În lumea faptelor însă, constatăm mereu că eticianul convingerilor își schimbă brusc atitudinea.

Cînd vine vorba de decizii colective, acestea trebuie luate după anumite reguli, rezultatul lor neoferind neapărat indicii în privința comportamentului fiecărui individ. Astfel, există un mare grad de incertitudine, deoarece alegătorului îi va fi greu să decupeze atitudinea, comportamentul, calitățile individului, disociat de grup. Va fi dificil să i se

[15]C. Popescu, *Teorie economică generală*, vol. 2, Macroeconomie, București, Editura ASE, 2006, pag. 59
[16]James M. Buchanan, Gordon Tullok, *Calculul consensului. Bazele logice ale democrației constituționale*, Versiunea în limba română, dr. Paul Fudulu, București, Editura Expert, 1995
[17]Simona Bușoi, *Piața Politică – paradigme și realități*, Editura ASE, București, 2012, pag , 62-63
[18]Ibid. pag, 62-63
[19]Ibid., pag. 63

BDD-A27975 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:57:44 UTC)

aprecieze contribuția și meritele. Pe acest segment, opțiunea politică se diferențiază de cea economică, unde lucrurile, mărfurile, deciziile sunt cuantificabile, iar rolul manipulării este mult diminuat și mai ușor de identificat.

Fără a generaliza, o mare parte dintre politicieni rămîn cantonați în promisiunile și în atitudinea din campania electorală, fiind adepți ai continuării folosirii unor tehnici de manipulare pe care le-au utilizat și pe parcursul campaniei. Se recurge la populism și mită electorală, se agreează și se cultivă ideea informării parțiale sau a dezinformării publicului. Adesea, neputîndu-se verifica, neexistînd garanții de calitate pe care omul politic să le ofere consumatorului politic, acesta din urmă va vota în necunoștință de cauză, constatîndu-se ulterior că și-a risipit resursele, fără a obține rezultatul dorit. „Campania electorală este cea mai complexă îmbinare între toate tehnicile de promovare din întreg spațiul comunicațional contemporan. Este perioada stabilită oficial înaintea unui scrutin, în care actorii politici își desfășoară întreaga strategie de marketing politic electoral.”[20]

Kant arată că „pentru a determina o convingere ne trebuiesc mecanisme de ordinul raţionalităţii care să depăşească zona subiectivităţii şi să se instaleze în sfera obiectivităţii”[21] Cu toate acestea, alegerile cetățenilor sunt în general subiective, emoționale, dominate de impulsuri iraționale. Oamenii politici știu că alegătorii vor culege informații din atitudinea și din comportamentul lor de campanie, și și-l vor adapta și modifica tocmai pe parcursul acesteia. Manipularea funcționează cel mai bine în campaniile electorale, oamenii politici fiind adepții adesea ai transmiterii unor informații denaturate, decupate din context, în așa fel încît să fie favorizați și puși într-o lumină favorabilă. Multe dintre promisiunile făcute în campanii sunt fără acoperire. Ei recurg la sondaje de opinie în perioadele de precampanie, prilej cu care află care sunt expectațiile și dorințele electoratului. Astfel își construiesc oferta electorală. „De obicei, oferta electorală a unui partid/candidat constituie ceea ce în marketing dar și în teoria opţiunilor publice se numeşte „bundle”, prin bundling, oferindu-i-se electoratului un pachet de politici care îi sunt destinate.”[22]

Cetățeanul aplică grila propriilor interese în ceea ce privește motivația alegerii, punînd în balanță faptele prezente sau trecute ale politicianului, dar și promisiunile acestuia referitoare la programe și politici publice. Respectarea promisiunilor din campanie, care constituie angajamente ferme în fața cetățenilor, ar trebui să aibă un profund resort etic și o fundamentare valorică. Însă, nu de puține ori, promisiunile rămîn doar la nivel declarativ, politicienii o dată aleși, fiind preocupați de interesul personal în detrimentul interesului public.

Abordînd tema alegerilor, a practicilor electorale și a tehnicilor de manipulare pe care mulți dintre candidați le utilizează, disprețul pe care aceștia îl au pentru alegători, Chombard de Lauwe consideră că toate acestea fac ca viața politică să se prezinte adesea ca o parodie a democrației. Sociologul francez se întreabă dacă manipularea vizează doar trebuințele și modelele de comportament, sisteme și reprezentări valorice, sau se extinde și asupra aspirațiilor, care – conform definiției și menirii lor – nu ar trebui să poată fi manipulate, ci – eventual – orientate. În grupurile studiate de De Lauwe, a fost relevată manipularea aspirațiilor pe plan politic în mai multe țări.

Corupția. Grupuri de interese

Abordarea laturii etice a acţiunii politice necesită şi o privire din perspectivă opusă, respectiv din perspectiva acțiunilor politice care se abat de la normele etice și a căror aspect moral este discutabil. Dacă în economie corupţia este considerată ca fiind o forță care încetinește dezvoltarea și „pune nisip” în mecanismul economic, la fel este rolul și influența acesteia și în sistemul politic.

[20]Bogdan Teodorescu, *Marketing politic şi electoral*, SNSPA, București, 2001, pag. 22
[21]Constantin Sălăvăstru, *Discursul puterii*, Editura Tritonic, București, 1999, pag. 16
[22]Simona Buşoi, *Piața Politică – paradigme și realități*, Editura ASE, București, 2012, pag. 188

BDD-A27975 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:57:44 UTC)

Corupția înseamnă abatere de la moralitate, de la cinste, de la datorie.[23] Corupția pe plan politic presupune acțiunea unui înalt funcționar, de la nivel guvernamental, parlamentar, ales sau numit, de a recurge la mituire, delapidare, nepotism etc., folosindu-se de poziția sa publică, în scopul de a-și crea avantaje nelegitime, lui sau unui grup de indivizi.[24]

Spre exemplu, dintr-o altă perspectivă, Transparency Internațional prezintă corupția ca fiind „atît o cauză a sărăciei, cît și o barieră în învingerea acesteia. Este unul dintre cele mai serioase obstacole în reducerea sărăciei."[25]

Corupția nu este întotdeauna legată de factorii economici, ci uneori de interese pur politice, de sume de bani pentru cumpărarea voturilor, de acțiuni săvîrșite în favoarea unor grupuri de interese transpartinice etc. Urmările marii corupții sunt dramatice pentru populație și pentru valorile democratice, provocînd sporirea neîncrederii în clasa politică și, implicit, absenteism masiv la urnele de vot, fapt care generează o reprezentativitate irelevantă a aleșilor și o legitimitate scăzută a acestora. „Pe de altă parte, corupția la nivel înalt poate submina democrația însăși prin cumpărarea de voturi. Într-o țară cu o democrație tînără, cum este România, ea poate determina o întoarcere în timp a preferințelor unui segment al populației, crescînd numărul „nostalgicilor" după vechiul regim."[26] În egală măsură sunt afectate calitatea guvernării, calitatea vieții, reformele economice și, implicit buna funcționare a economiei de piață.

Vorbim de grup de interese atunci cînd un grup de presiune urmărește obținerea unor facilități cu concursul factorului politic. Aceste facilități pot să țină de scutiri sau reduceri de taxe, de legiferări în interesul grupului, în detrimentul altor cetățeni etc. Prin aceste acțiuni se generează un fenomen de „capturare a statului" pentru interese private, fiind afectate de multe ori mecanismele de funcționare ale pieței prin politici intervenționiste."[27]

Interesele sunt exprimate prin avantajele pe care grupuri de indivizi sau indivizii le pot obține dintr-o situație, acțiune, alianță sau afacere. Interesele pot fi de apărare sau de atac. Toate acestea sunt marcate de utilitate.

„Interesele se află deci la originea conflictelor dintre indivizi şi dintre grupuri. În societate, clasele sociale au interese opuse. Într-o afacere, vînzătorul şi cumpărătorul se află în opoziţie cînd trebuie să fixeze un preţ. Interesul poate fi în întregime materializat atunci cînd este vorba de profitul capitalului care corespunde unei sume de bani."[28]

În societățile democratice, prezența grupurilor de interese este inevitabilă, formarea lor fiind determinată de factori precum; dezvoltarea socio-economică, stabilitatea națiunii sau caracteristicile sistemului politic.

În „*Discursul puterii*", prof. Constantin Sălăvăstru aduce în discuție sacrificarea adevărului în favoarea intereselor de grup, considerînd că, în politică, adevărul poate fi uneori în contradicției cu interesele unui grup de putere. Apare, în mod firesc întrebarea: „Cine este sacrificat în acest caz? De cele mai multe ori (dar nu întotdeauna) adevărul. Interesele sunt atît de puternice în domeniul politic încît pot „comanda" conținutul discursului politic.[29]

Corupția este cea mai gravă piedică în calea concurenței libere pe piața economică națională, cu risc și repercusiuni grave asupra atragerii investitorilor străini.

Dimensiunea etică a interferenței și a influenței grupurilor de presiune de pe piaţa economică cu cele de pe piaţa politică reprezintă un subiect discutabil. Limita pînă la care

[23]https://dexonline.ro/definitie/corup%C8%9Bie
[24]http://legeaz.net/noul-cod-penal/art-289
[25]www.transparengy.org
[26]Simona Bușoi, *Piața Politică – paradigme și realități*, Editura ASE, București, 2012, pag. 111
[27]Ibid., pag 103
[28]Paul-Henry Chombard de Lauwe, *Cultură și politică*, Editura Politică, București, 1992, pag. 167
[29]Constantin Sălăvăstru, *Discursul puterii*, Editura Tritonic, București, 1999, pag. 69

BDD-A27975 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:57:44 UTC)

poate economicul să influențeze politicul, limita dintre etic, moral, legal, ilegal în procesul legiferării, reprezintă o demarcație extrem de fragilă.

La fel ca pe piața bunurilor, pe piața politică vorbim de relații de comunicare și schimb între indivizi, relații generate de urmărirea satisfacerii propriului interes. Pe piața politică, interesul îl reprezintă obținerea funcției publice. De cealaltă parte, activitățile de natură politică ale firmelor vizează finanțările campaniilor electorale, acțiuni de lobby, participări la construirea electoratului unui partid sau schimburi de informații cu factorii politici. La interferența intereselor celor două categorii de piețe, există riscul presiunilor grupurilor de interese asupra politicului, toate acestea putînd degenera în acțiuni de mare corupție. „De obicei, un membru al parlamentului care deservește interesele unui grup de interese (un antreprenor politic) poate intra într-un astfel de joc împreună cu alți antreprenori politici, rezultatul fiind redistribuirea de resurse dinspre plătitorii de taxe către grupuri mici, cu interese speciale.[30]

BIBLIOGRAPHY

1. Aristotel, *Etica nicomahică*, Editura Antet, Filipeștii de Tîrg
2. Buchanan James M., Tullok, Gordon, *Calculul consensului. Bazele logice ale democrației constituționale,* Versiunea în limba română, dr. Paul Fudulu, București, Editura Expert, 1995
3. Bușoi, Simona, *Piața politică, paradigme și realități*, Editura ASE, București, 2012
4. Chombat de Lauwe, Paul-Herny, *Cultură și politică*, Editura Politică, București, 1982;
5. Colas, Dominique, *Sociologie politică*, Editura Univers, Bucureşti, 2004;
6. Hartmann. Nicolai, *Vechea și noua ontologie,* Editura Paidea, București 1997
7. Kant, Immanuel*, Critica raţiunii pure, Editura Univers Enciclopedic Gold, Bucureşti, 2014*
8. Kertzer, David I., *Ritual, politică şi putere,* Editura Univers, Bucureşti, 2002
9. Matei, Oana, *Etica principiu – Abordarea deontologică în administraţia publică*, Catedra de Ştiinţe Politice şi Administrative, Facultatea de Ştiinţe Umaniste, Politice şi Administrative, Universitatea de Vest „Vasile Goldiş" Arad
10. Popescu, C., *Teorie economică generală, vol. 2, Macroeconomie*, București, Editura ASE, 2006,
11. Seguela, Jaeques, *Viitorul viitorului*, Editura Aldo Press, Bucureşti, 1998
12. Schopenhauer, Artur, *Fundamentele moralei*, Editura Antet, București, 1994
13. Sălăvăstru, Constantin, *Discursul puterii*, Editura Tritonic, București, 2009;
14. Tran, Vasile, *Patologii şi terapii comunicaţionale*,
15. Tran, Vasile, *Tratat despre minciună*, Editura comunicare.ro, Bucureşti,
16. Vidam, Teodor, *Repere esenţiale ale gîndiri etice europene*, Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 2012;
17. Vidam, Teodor, *Revirimentul eticii în gîndirea filosofică românească*, Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 2016;
18. Von Misses, Ludwig *Acțiunea umană, un tratat de teorie economică*, traducere din engleză de Dan Cristian Comănescu, Institutul Ludwig von Mises – România www.misesromania.org, varianta originală în limba engleză Human Action, 1949
19. Weber, Max, *Politica o profesie și o vocație*, Editura Anima, București, 1992;
20. https://dexonline.ro/
21. http://www.roaep.ro/legislatie/legislatie-electorala/alegeri-parlamentare/
22. www.misesromania.org,
23. www.transparengy.org

[30]Simona Bușoi, *Piața politică – paradigme și realități*, Editura ASE, București, 2012, pag., 123

BDD-A27975 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:57:44 UTC)